

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра теорії та історії педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Жильцов О.Б.

« 18 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Професійно-педагогічна культура. Змістовий модуль «Професійна етика»

для студентів

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи)

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 011.00.01 Педагогіка вищої школи

спеціалізації Управління електронним навчанням

Київ – 2019

Розробники:

Хоружа Л.Л., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Хоружа Л.Л., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 05.09.2018 № 2

Завідувач кафедри Л.Л. Хоружа

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «011.00.01 Педагогіка вищої школи»

Гарант освітньо-професійної програми Л.Л. Хоружа

Робочу програму перевірено

« »   20   р.

Заступник директора М. А. Машовець

Пролоноовано

на 2019 /2020 (Л.Л.Хоружа , « 04.09 » 2019   р., протокол №

(підпис)

на 20 /20   (ПІБ), «   » 20   р., протокол №

(підпис)

на 20 /20   (ПІБ), «   » 20   р., протокол №

(підпис)

на 20 /20   (ПІБ), «   » 20   р., протокол №

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна	заочна	
<i>ОД3.02 Професійно-педагогічна культура</i>			
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	4/120	
Курс	1	1	
Семестр	1	1	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2		
Обсяг кредитів	2		2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	60
Аудиторні	16	8	8
Модульний контроль	4	-	-
Семестровий контроль	-	-	-
Самостійна робота	40	52	52
Форма семестрового контролю	залік	залік	
<i>Змістовний модуль «Професійна етика»</i>			
Курс	1	1	
Семестр	1	1	
Обсяг кредитів	2	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	
Аудиторні	16	8	
Модульний контроль	4	-	
Семестровий контроль	-	-	
Самостійна робота	40	52	
Форма семестрового контролю	залік	залік	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - створення умов для активізації процесу становлення культури професійної діяльності майбутнього викладача вищої школи на основі творчої самореалізації та самовдосконалення на етичних засадах.

Завдання курсу:

- формування у студентів потреб професійного педагогічного розвитку;
- становлення професійних і особистісних цінностей майбутнього викладача вищої школи в умовах розвитку корпоративної культури;
- усвідомлення студентами творчого характеру педагогічної праці, вимог до професійно-значущих якостей педагогічних працівників;
- формування у студентів гуманної позиції в процесі активної комунікації з різними суб'єктами педагогічної діяльності;
- оволодіння механізмами творчої самореалізації в професійній діяльності та шляхами професійного самовдосконалення на засадах культури;
- ознайомлення з нормами та принципами науково-професійної етики.

2. Результати навчання за дисципліною

Вивчення курсу сприяє формуванню таких *здатностей* майбутнього викладача вищої школи:

- підтримувати та стимулювати пізнавальну активність студентів; володіти методичними прийомами індивідуальної педагогічної взаємодії;
- створювати емоційно сприятливі умови освітньої діяльності, відбирати технології та прийоми, які забезпечують розвиток особистості;
- встановлення продуктивних зв'язків з людьми щодо обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним тощо), виявлення емпатії, поваги до індивідуальних особливостей інших людей;
- дотримуватися етичних принципів професійної чесності, кодексу українського вченого; проявляти власну національну свідомість та ідентичність.

Під час семінарських занять та самостійної роботи студенти *набувають уміння та навички*:

- трансформувати духовні цінності корпоративного середовища у власній поведінці та професійній діяльності;
- розв'язувати педагогічні задачі;
- дотримуватися педагогічних табу у професійному спілкуванні;
- керувати своїм психічним самопочуттям;
- обирати оптимальну стратегію взаємодії у професійному спілкуванні;
- використовувати особистісний потенціал, індивідуальність в процесі педагогічної взаємодії.

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль II. Професійна етика							
Тема 1. Педагогічна етика як наука про професійну етику викладача, сукупність моральних норм поведінки	14	2	2				10
Тема 2. Характеристика етичних норм професійно-педагогічної поведінки викладача	14	2	2				10
Модульний контроль 1	2						
Тема 3. Норми наукової етики. Кодекс українського вченого	14	2	2				10
Тема 4. Проблема академічної доброчесності. Роль викладача у розвитку академічної доброчесності в університеті	14	2	2				10
Модульний контроль 2	2						
Усього	60	8	8				40

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль II. Професійна етика							
Тема 1. Педагогічна етика як наука про професійну етику викладача, сукупність моральних норм поведінки	15	1	1				13
Тема 2. Характеристика етичних норм професійно-педагогічної поведінки викладача	15	1	1				13
Тема 3. Норми наукової етики. Кодекс українського вченого	15	1	1				13
Тема 4. Проблема академічної доброчесності. Роль викладача у розвитку академічної доброчесності в університеті	15	1					13
Усього	60	4	4				52

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Педагогічна етика як наука про професійну етику викладача, сукупність моральних норм поведінки

Характеристика і генезис розвитку поняття «педагогічна етика». Цілі та завдання педагогічної етики як науки про професійну поведінку викладача вищої школи. Об'єкт і предмет науки. Вимоги до професійної поведінки сучасного викладача вищої школи. Особливості нормативно-рольових функцій педагогічної професії. Специфіка професійної діяльності викладача вищої школи.

Рекомендовані джерела: [1], [3], [8]

Тема 2. Характеристика етичних норм професійно-педагогічної поведінки викладача

Професійні норми як історично встановлені стандарти професійної поведінки та діяльності. Гуманізм як нормативна основа педагогічної професії. Загальні, часткові та рамкові норми, норми-ідеали. Структура рамкових норм: норми-заборони, норми-права, норми-обов'язки. Конкретно-історичний характер розвитку норм професійної поведінки вчителя. Зміст основних нормативних вимог до викладача вищої школи та їх характеристика. Норми професійної етики викладача у кодексі корпоративної культури університету. Педагогічні табу у діяльності викладача вищої школи та їх характеристика.

Рекомендовані джерела: [3], [6], [8]

Тема 3. Норми наукової етики. Кодекс українського вченого

Поняття наукової етики та її роль у діяльності викладача вищої школи. Сфери наукової діяльності та етичні норми поведінки викладача. Міжнародні наукові норми. Характеристика Кодексу українського вченого.

Рекомендовані джерела: [6], [8], [9]

Тема 4. Проблема академічної доброчесності. Роль викладача у розвитку академічної доброчесності в університеті

Поняття «академічної доброчесності» включає в себе такі цінності, як запобігання шахрайству, фальшуванню та плагіату; підтримку академічних стандартів; чесність і ретельність в дослідженнях. Академічна доброчесність в процесі навчання та дослідницької роботи студентів, викладачів та науковців. Принципи чесної праці та навчання як невід'ємна складова нової академічної культури в українських вищих навчальних закладах. Академічна доброчесність студентів.

Рекомендовані джерела: [6], [8], [9]

5. Контроль навчальних досягнень

5.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Денна форма		Заочна форма	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	2	2
Відвідування семінарських занять	1	4	4	2	2
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	4	40	2	20
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	15	75	15	75
Виконання модульної роботи	25	2	50	-	-
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Максимальна кількість балів:			173 балів		99 балів
Розрахунок коефіцієнта:			1,73- залік		0,99-залік

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль та теми курсу	Кількість годин		Кількість балів
	Денна	Заочна	
<i>Тема 1. Педагогічна етика як наука про професійну етику викладача, сукупність моральних норм поведінки</i>	10	13	20

1. Здійснить генезису розвитку поняття «професійна етика», проаналізувавши праці І.І.Чернокозова, Г.П.Васяновича, Л.Л.Хоружої	3	4	5				
2. Заповніть таблицю, в яку слід включити ваші професійно-етичні норми і якості.	2	3	5				
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Я – студент</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Я – майбутній викладач</td> </tr> <tr> <td style="height: 20px;"> </td> <td style="height: 20px;"> </td> </tr> </table>	Я – студент	Я – майбутній викладач					
Я – студент	Я – майбутній викладач						
3. Охарактеризуйте принципи педагогічної етики і зазначте важливість їхнього дотримання у діяльності викладача вищої школи.	2	3	5				
4. Виберіть з літературних джерел 3-5 висловів, афоризмів щодо педагогічної етики, педагогічного такту та толерантності та розкрийте своє розуміння їхнього змісту.	3	3	5				
Тема 2. Характеристика етичних норм професій педагогічної поведінки викладача	10	13	20				
5. Визначить етичні табу викладача вищої школи у різних сферах його професійної діяльності.	3	3	5				
6. Підберіть з науко-педагогічної літератури психологічні методики, які дозволять діагностувати особливості поведінки викладача, які мають етичну природу.	2	4	5				
7. Зазначте, які норми кодексу корпоративної культури університету (Київського університету імені Бориса Грінченка) торкаються етичної поведінки викладача.	2	3	5				
8. Розробіть рекомендації для викладача вищої школи щодо здійснення етичного самовдосконалення.	3	3	5				
Тема 3. Норми наукової етики. Кодекс українського вченого	10	13	15				
9. Проаналізуйте міжнародні стандарти наукової етики викладача, вченого	4	4	5				
10. Охарактеризуйте сфери наукової діяльності викладача. Охарактеризуйте Кодекс українського вченого (2009 р.).	3	4	5				
11. Зазначте, прояви академічної нечесності викладача та студентів. Підготуйтеся до дискусії на тему: «Як впроваджувати ідею академічної доброчесності серед викладачів і студентів університету?».	3	5	5				
Тема 4. Проблема академічної доброчесності. Роль викладача у розвитку академічної доброчесності в університеті	10	13	20				
12. Визначить базові цінності, які лежать основі академічної доброчесності	2	3	5				
13. Здійснить порівняльний аналіз регламентуючих документів, які регулюють академічну доброчесність студентів, викладачів та науковців у ЗВО України	3	4	5				
14. Охарактеризуйте принципи чесної праці та навчання як невід’ємну складову академічної культури	2	3	5				
15. Запропонуйте одну з методик щодо оцінки ставлення студентів до проблеми академічної доброчесності	3	3	5				
Разом	40 год.	52 год.	75 балів				

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів
1.	Своєчасність виконання роботи	1
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2
3.	Різноманітність використаних джерел	2

5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань магістрантів здійснюється після вивчення кожного блоку теоретичних знань у письмовій (комбінованій) формі й передбачає виконання тестових завдань різного типу та розв'язування завдань кейсів.

5.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль здійснюється у формі заліку.

5.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Моральні цінності педагогічної професії. Гуманістична спрямованість як головний елемент професійно-педагогічної культури викладача вищої школи.

2. Поняття педагогічної діяльності, її структура. Наукові підходи щодо розуміння структури педагогічної діяльності

3. Сутність поняття «культура». Особливості професійно-педагогічної культури викладача вищої школи.

4. Академічна культура і її роль у професійно-педагогічній діяльності викладача вищої школи.

5. Кодекс корпоративної культури та його значення у розвитку професорсько-викладацького складу університету.

6. Принципи педагогічної етики. Особливості педагогічної етики у діяльності викладача вищої школи.

7. Поняття академічної доброчесності. Принципи наукової етики викладача.

8. Характеристика Кодексу українського вченого.

9. Стратегії взаємодії у педагогічному спілкуванні. Способи комунікативного впливу: переконання і навіювання.

10. Шляхи подолання бар'єрів у педагогічному спілкуванні. Конфлікт у педагогічній взаємодії. Шляхи його вирішення.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на заліку

Оцінка за шкалою	Оцінка	
	За національною системою	За системою

ECTS		Університету
A	<i>5 відмінно</i>	90-100
B	<i>4 дуже добре</i>	82-89
C	<i>4 добре</i>	75-81
D	<i>3 задовільно</i>	69-74
E	<i>3 достатньо</i>	60-68
Fx	<i>2 незадовільно з можливістю повторного складання</i>	35-59
F	<i>2 обов'язковий повторний курс</i>	1-34

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6. Навчально-методична карта

навчальної дисципліни «Професійно-педагогічна культура. Змістовий модуль
«Професійна етика» для денної форми навчання

Разом: 60 год.: лекцій – 8 год., семінарські заняття – 8 год., самостійна
робота – 40 год., модульний контроль – 4 год.

Семестр	Семестр I			
Модулі	Змістовий модуль II			
Назва модуля	Професійна етика			
К-ть балів за модуль	173 бали			
№ п/п лекції	1	2	3	4
Теми лекцій	Педагогічна етика як наука про професійну етику викладача, сукупність моральних норм поведінки	Характеристика етичних норм професійно-педагогічної поведінки викладача	Норми наукової етики. Кодекс українського вченого	Проблема академічної доброчесності. Роль викладача у розвитку академічної доброчесності в університеті
Бали	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми семінарських занять	Професійна етика як змістова основа педагогічної етики: принципи, функції, особливості. Норми поведінки викладача у процесі взаємодії з різними суб'єктами професійної діяльності		Норми наукової етики та їхня роль в корпоративно му освітньо-науковому середовищі університету	Розвиток академічної доброчесності студентів та викладачів в університеті: робота з науковими джерелами
Бали	22 бали		11 балів	11 балів
Самостійна робота	20 балів	20 балів	15 балів	20 балів
Поточний модульний контроль	МК № 1,2 (50 балів)			
Підсумковий контроль	залік			

Навчально-методична карта
 навчальної дисципліни «Професійно-педагогічна культура. Змістовий модуль
 «Професійна етика» для заочної форми навчання

Разом: 60 год.: лекцій – 4 год., семінарські заняття – 4 год., самостійна
 робота – 52 год.

Семестр	Семестр I			
Модулі	Змістовий модуль II			
Назва модуля	Професійна етика			
К-ть балів за модуль	99 балів			
№ п/п лекції	1		2	
Теми лекцій	Педагогічна етика як наука про професійну етику викладача, сукупність моральних норм поведінки	Характеристика етичних норм професійно-педагогічної поведінки викладача	Норми наукової етики. Кодекс українського вченого	Проблема академічної доброчесності. Роль викладача у розвитку академічної доброчесності в університеті
Бали	1 бал		1 бал	
Теми семінарських занять	Професійна етика як змістова основа педагогічної етики: принципи, функції, особливості. Норми поведінки викладача у процесі взаємодії з різними суб'єктами професійної діяльності		Норми наукової етики та їхня роль в корпоративно му освітньо-науковому середовищі університету	Розвиток академічної доброчесності студентів та викладачів в університеті: робота з науковими джерелами
Бали	11 балів		11 балів	
Самостійна робота	20 балів	20 балів	15 балів	20 балів
Поточний модульний контроль				
Підсумковий контроль	залік			

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Васянович Г.П. Педагогічна етика: Навчально- методичний посібник. – Львів: Норма, 2005. – 344с.
2. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості. Підручник. – К.: Міленіум, 2006. – 346с.
3. Хоружа Л.Л. Педагогічна деонтологія: навч.-метод. Посібник. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. – 96с.
4. Хоружа Л.Л. Етичний розвиток педагога: навч.посіб./Л.Л.Хоружа.- К.:Академвидав,2012.-208 с.-(Серія «Альма-матер»).

Додаткова:

5. Бойко А.М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації. – К.: ІЗМН, 1996.
6. Бондар В. Технологізація підготовки фахівців в умовах запровадження державних стандартів освіти // Освіта і управління. – 2005. – Т.8. – № 2. – С. 86 – 90.
7. Бралатан В.П., Гуцаленко Л.В., Здирко Н.Г. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 252 с.
8. Васянович Г.П. Педагогічна етика:навч.посіб.-К.:Академвидав, 2011.- 256 с.
9. Грішнова О.А. Людський капітал (формування в системі освіти і професійної підготовки). – К.: Знання, КОО, 2001.
- 10.Хоружа Л.Л., Етична компетентність педагогічного працівника у контексті компетентнісно спрямованої освіти // Післядипломна освіта в Україні, 2011. - (2). с. 14-16.
- 11.Етичний кодекс ученого України (2009). Режим доступу: <https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodex-uchenogo-Ukrainy.pdf>